

ERZİNCAN T TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2023/10

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 23.03.2023 tarih ve 2023/281 sayılı Kararıyla oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	ii
KISALTMALAR	iii
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	2
2.1. KURUM HAKKINDA GENEL BİLGİLER.....	2
2.2. KURUM PERSONELİ.....	3
2.3. ÖZGÜRLÜĞÜNDEN MAHRUM BIRAKILAN KİŞİLER	4
3. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER	4
3.1. FİZİKSEL KOŞULLAR	4
3.1. YÖNETİM VE PERSONELİN TUTUMU	6
3.2. DIŞ DÜNYA İLE İLETİŞİM	7
3.3. SOSYAL, KÜLTÜREL, MESLEKİ, EĞİTSEL VE SPORTİF ETKİNLİKLER.....	8
3.4. SAĞLIK VE BESLENME	10
4. TAVSİYELER	12
4.1. KURUM İDARESİNE YÖNELİK TAVSİYELER.....	12
4.2. ENERJİ PİYASASI DÜZENLEME KURUMUNA YÖNELİK TAVSİYE	Hata! Yer
işareti tanımlanmamış.	
4.3. ADALET BAKANLIĞINA YÖNELİK TAVSİYELER	Hata! Yer
tanımlanmamış.	işareti

KISALTMALAR

- CPT** : Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi
- m²** : Metrekare
- OPCAT** : İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
- TIHEK** : Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
- UÖM** : Ulusal Önleme Mekanizması

1. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TIHEK); 6701 sayılı Kanun ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14.09.2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokol'ün amacı; *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9/1-ı bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2/1-k bendine göre UÖM; *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. 6701 sayılı Kanun'un 9/1-j bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda ceza infaz kurumlarına ziyaret gerçekleştirmek TIHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir.

5. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 8'inci maddesi uyarınca; *“Kapalı ceza infaz kurumları, iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan, firara karşı teknik, mekanik, elektronik veya fizikî engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları kapalı tutulan, ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasın olanaklı bulunduğu, yeterli düzeyde güvenlik sağlanmış ve hükümlünün*

gereksinimine göre bireysel, grup hâlinde veya toplu olarak iyileştirme yöntemlerinin uygulanabileceği tesislerdir.”

6. Anılan görevin icrası kapsamında 07-08.06.2022 tarihlerinde Erzincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna¹ *habersiz* bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret heyetinde; İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ... ve ... ile 1 doktor ve 1 psikolog yer almıştır.

7. Ziyaret, İdare ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. Görüşmede; TIHEK Heyeti tarafından, ulusal önleme mekanizması, ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiştir. İdareden Kurum hakkında güncel bilgiler, kurumun mevcut durumu, mahpusların sayısı ve sınıflandırmalarına ilişkin bilgiler alınmıştır. Ardından heyet tarafından belirlenen ve farklı suç gruplarından mahpuslar² ile koşulların içerisinde bulunan havalandırma alanlarında ve odalarda görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Heyet üyeleri tarafından görüşme gerçekleştirilen mahpuslara; TIHEK hakkında genel bilgi verilmiş, ziyaretin amacı ve kapsamı belirtilmiş; gizliliğe riayet edilerek bir ziyaret raporu hazırlanacağı hususu aktarılmıştır. Görüşmeler sırasında infaz koruma memurları ile diğer idari personelden herhangi bir kimse koşullarda bulunmamıştır. Bunun akabinde, kantin, derslikler, revir, psiko-sosyal servis, açık ve kapalı görüş alanları ve diğer ortak alanlar gezilmiş, ilgili personel ile görüşülmüş, çeşitli kayıt ve dosyalar incelenmiştir. Son olarak Kurum yönetimi ile tekrar bir araya gelinmiş ve heyetin ilk gözlem ve tespitleri, mahpusların talep ve şikâyetleri hakkında yönetim ile görüşülerek ziyaret sonlandırılmıştır.

8. Bu rapor, 18.01.2022 tarihli ve 2022/43 sayılı Kurul kararı ve Başkanlık makamının 02.06.2022 tarihli ve 10631 sayılı oluruna istinaden 07-08.06.2022 tarihlerinde Erzincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna gerçekleştirilen izleme ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. KURUM HAKKINDA GENEL BİLGİLER

¹ Bundan sonra kısaca Kurum olarak ifade edilecektir.

² Bu raporda kullanılan “mahpus” sözcüğü, ceza infaz kurumlarında özgürlüğünden mahrum bırakılan tutuklu, hükümlü ve hüküm özlüleri ifade etmektedir.

9. Erzincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, ilin yaklaşık 13 kilometre güneybatısında Erzincan Organize Sanayi Bölgesinde, yaklaşık 355.000 m² büyüklüğündeki arsa üzerine 18.000 m² kapalı ve açık ceza infaz kurumu olarak inşa edilmiş ve 18.12.2014 tarihinde hizmete girmiştir.

10. Kurumda 2 adet doku hasarı ve travma önleyici oda³ ve pandemi tedbirleri nedeniyle kullanılmayan 3 aile görüşme odası bulunmaktadır.

11. Tüm koridorlar, açık ve kapalı görüş alanları, merdivenler, tekli oda havalandırma bahçeleri, yumuşak odalar, koğuş koridorları, atölyeler, çatılar, ihata duvarı içi kamera ile 7/24 izlenmektedir. Mahpusların kaldığı odalarda kamera bulunmamaktadır.

2.2. KURUM PERSONELİ

12. Erzincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda fiili olarak görev yapan 158 personel bulunmaktadır.

13. Kurumda çalışan tüm personelin unvan ve cinsiyetlerine göre dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo 1. Ceza İnfaz Kurumunda görev yapmakta olan tüm personelin unvan ve cinsiyetlerine göre dağılımı

UNVAN	KADIN	ERKEK	TOPLAM
Kurum Müdürü		1	1
Kurum 2. Müdürü	1		1
İdare Memuru	1	4	5
Diş Doktoru		1	1
Psikolog		1	1
Memur		1	1
Sözleşmeli Psikolog	1	2	3
Öğretmen	1	2	3
Sözleşmeli Öğretmen		2	2
Sosyal Çalışmacı		1	1
Sözleşmeli Sosyal Çalışmacı		1	1
Sağlık Memuru		2	2
Sözleşmeli Hemşire	1		1
Söz. Ceza İnfaz Kurumu Kâtibi	1	1	2
Muhasebe Yetkilisi		1	1
Sözleşmeli Şoför		3	3

³ Yumuşak oda ve süngerli oda olarak da bilinmektedir.

Elektrik Teknisyeni		1	1
Hizmetli		1	1
İnfaz ve Koruma Başmemuru	1	6	7
İnfaz ve Koruma Memuru	8	112	120
GENEL TOPLAM	15	143	158

2.3. ÖZGÜRLÜĞÜNDEN MAHRUM BIRAKILAN KİŞİLER

14. Kurumun arttırılmış kapasitesi 410'dur. 08.06.2022 tarihi itibariyle Kurumda 249'u hükümlü ve 91'i tutuklu olmak üzere toplam mahpus sayısı 340'tır. Bu mevcudun içinde 10 kadın ve 10 yabancı mahpus bulunmaktadır. Kurumda engelli mahpus ve anne yanında kalan çocuk bulunmamaktadır.

3. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

3.1. FİZİKSEL KOŞULLAR

15. Heyetimizce, Kurum binasının inşa tarihinin yeni olması nedeniyle fiziksel şartlarının iyi olduğu gözlemlenmiştir.

16. Kurumda, mahpusların barındırıldığı 25 adet 8 kişilik, 4 adet 3 kişilik, 18 adet tek kişilik oda ve 1 adet geçici kabul odası bulunmaktadır. Bu odalardan 3 ve 8 kişilik olanlar çift katlı olup üst katları yatakhane; alt katları ise mutfak, banyo, tuvaletten oluşacak şekilde inşa edilmiştir. Tek kişilik odalar 11.8 m² büyüklüğündedir. 3 kişilik odalar 22 m² alt, 28 m² üst katı olmak üzere toplam 50 m² ve 25 m²'lik havalandırma alanlarından oluşmaktadır. 8 kişilik odaların alt ve üst katları ortalama 34 m² olmak üzere toplam 68 m² den oluşmakta ve 33,75 m²'lik havalandırma alanları bulunmaktadır. Kurumda bulunan 47 oda ve koğuşta toplam 466 adet yatak bulunmaktadır. 25 koğuşun azami kapasitesi 16, 4 koğuşun azami kapasitesi 12 ve 18 koğuşun azami kapasitesi 1'dir. Kurumun kalabalıklaşma ve kapasite aşımı sorunu bulunmamaktadır.

17. Kurumda bulunan doku hasarı ve travma önleyici odaların mavi yumuşak malzeme ile kaplı olduğu, güvenli tek penceresi bulunduğu, bir tuvalet alanının bulunduğu görülmüştür. Doku hasarı ve travma önleyici odanın, anlık ve eski tarihli kamera görüntüleri izlenmiş, kör noktalarının bulunmadığı anlaşılmıştır. Bununla birlikte kameraların tuvalet alanını da gördüğü tespit edilmiştir.

18. Kuruma yeni gelen tüm mahpuslara 1 adet yastık, mevsim şartlarına göre battaniye, nevresim takımı ve yatak verildiği, tüm odalarda her mahpus için dolap bulunduğu İdare

tarafından ifade edilmiştir. Her mahpusun kendine ait yatak ve dolabının mevcut olduğu anlaşılmıştır.

19. Ceza İnfaz Kurumunun ısınması doğalgaz yakıtlı ısıtma sistemi ile sağlanmaktadır. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde, özellikle çok soğuk kış günlerinde ısınma ile ilgili sorunlar yaşandığı, verilen battaniyelerin yeterli gelmediği ifade edilmiştir.

20. Havalandırma ihtiyacı her odanın kendi eklentileri içerisinde bulunan havalandırma avluları ile sağlanmaktadır. Sabah sayımdan önce bahçe kapıları açılmakta akşam iklim şartlarına uygun olarak hava kararmadan kapatılmaktadır. Tekli odalarda ise havalandırma, bu iş için ayrılan havalandırma bahçelerinde mevzuata uygun olarak günlük bir saat şeklinde yapılmaktadır.

21. Ziyaret esnasında mahpuslarca sıklıkla dikkat çekilen bir husus da Ceza İnfaz Kurumunun bitişiğinde bulunan lastik fabrikasından çıkan duman, is ve küllerin oda havalandırma alanlarına ulaşarak solunan havayı kirletmesidir. İdare tarafından da bu sorun teyid edilmiş, sorunun çözümü için girişimler gerçekleştirildiği, fabrikanın bacalarına filtre takılmasının sağlandığı, böylece plastik parçalarının Kuruma ulaşmasının izale edildiği ancak duman ve kül sorununa hâlihazırda çözüm getirilemediği ifade edilmiştir.

22. Kurumda temiz su, kampüs alanı içerisinde bulunan 3 adet artezyen kuyudan sağlanmaktadır. Artezyen kuyu suyunun, her ay düzenli olarak Sağlık Bakanlığı tarafından kontrol edildiği, kuyudan sağlanan suyun içilebilir nitelikte olduğu, kurum kantininde pet şişe içme suyu satışı yapıldığı ifade edilmiştir.

23. Kurumda 24 saat soğuk su ve günde bir kez belirli saatler arasında kişi başı 100 litre kotalı olacak şekilde sıcak su verildiği öğrenilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından Kurumda sıcak suya erişim probleminin olmadığı ifade edilmiştir.

24. Kurumda temizlik işleri, İdarenin belirlediği mahpuslardan oluşan temizlik ekibi tarafından günlük olarak, odaların temizliği ise mahpuslar tarafından yapılmaktadır. Mahpus odalarındaki çöpler Kurum görevlilerince her sabah sayımıyla beraber toplanmaktadır. Kendi odalarının temizliğini gerçekleştiremeyecek durumda olan mahpusların odalarının belirli aralıklarla kurum tarafından temizlendiği ifade edilmiştir.

25. Kurumda yer alan çamaşırhanede, 6 adet çamaşır yıkama makinesi bulunduğu ve burada 1 mahpus işçi çalıştığı görülmüştür. Çamaşırılar 6 kilogramlık filelerle yıkanmaktadır. Çamaşır

yıkama ücreti ziyaret tarihi itibariyle 18 TL'dir. Kadın mahpuslar için Adalet Bakanlığınca sağlanan ayrı çamaşır makinelerinin olduğu görülmüştür.

26. Ziyaret sırasında, bazı odalarda yatakların oldukça eskimiş ve sararmış olduğu görülmüş, mahpuslarla yapılan görüşmelerde de bu husus şikâyete konu edilmiştir.

27. Kurum içerisinde 1 kantin bulunmakta olup fiyat listesi merkezi yayın sisteminden mahpuslara duyurulmaktadır. Görüşme yapılan mahpuslarca kantinde satılan seccadelerin ince olması sebebiyle battaniye satın alarak namaz kılarken kullandıkları ancak fazla battaniyelerin oda kontrolleri sırasında toplandığından ve ürünlere sık sık zam yapıldığından şikâyet edilmiş olmakla beraber heyetimizce kantin ürün fiyatlarının piyasa rayicine uygun olduğu değerlendirilmiştir.

28. Kantinde bulunan ürünlerin son kullanım tarihlerine dikkat edildiği, çeşitliğinin yeterli olduğu gözlemlenmiştir.

3.1. YÖNETİM VE PERSONELİN TUTUMU

29. İdarece, Ceza İnfaz Kurumunda göreve başlayan personellere, görevlerine başlamadan önce veya göreve başladıktan sonra uzaktan veya eğitim merkezlerinde temel eğitim, yetiştirme eğitimi ve aday memur eğitimi verildiği, ayrıca her birimde çalışan personelin birimindeki iş tanımına göre eğitim merkezinde uzaktan veya yüz yüze eğitime tabi tutulduğu, işkence ve kötü muamele konularında ise eğitim merkezi tarafından zaman zaman eğitimler düzenlendiği İdare tarafından ifade edilmiştir.

30. İdarece, personelin aldığı eğitimler arasında; hassas gruplara karşı yaklaşım ve insan hakları eğitiminin de bulunduğu, verilen eğitimler haricinde deneyimli personel ve vardiya amirleri tarafından ayrıca bilgilendirmelerin de yapılmakta olduğu ifade edilmiştir

31. İdare ile yapılan görüşmede Kurum personelinin Uzaktan Eğitim Kapısı, Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi tarafından, "Eğitim Her Yerde" sloganıyla tüm kamu kurum ve kuruluşlarının hizmetine sunulan çevrimiçi bir eğitim platformu aracılığı ile "İnsan Hakları" eğitimi aldığı aktarılmıştır.

32. Yapılan görüşmelerde mahpusların genel olarak yönetimden ve Kurum personelinin kendilerine yaklaşım ve tutumlarından memnun oldukları görülmüş olup bazı mahpuslarca şikâyet prosedürünün kullanılmaması yönünde baskı gördükleri, bu yolu kullanmaları halinde denetimli serbestlikten veya ödül düzenlemelerinden yararlanamayacakları ya da disiplin cezası

alabilecekleri tehdidiyle karşılaştıkları iddia edilmiştir. Bu şikâyet Kurum İdaresine bildirilmiş; Kurumda bulunan mahpusların vermiş olduğu dilekçelere istinaden görevli personel hakkında idari veya adli işlemlerin derhal başlatıldığı, hakkında işlem başlatılan personel için adli ve idari soruşturma açıldığı, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne bilgilendirme yapıldığı, ziyaret tarihinde hakkında adli ve idari işlem yürütülen personelin bulunmadığı ifade edilmiştir.

33. Kurumda bulunan tüm mahpusların talep dilekçeleri sabah sayımı ile birlikte Kurum görevli personeller tarafından bizzat kendilerinden alınmaktadır. Talep dilekçelerinin dağıtımını Kurum nöbetçi müdürü tarafından ilgili birimlere ve makamlara gönderilmek suretiyle gerçekleştirilmektedir. Kurum İdaresine ziyaret tarihinden önceki bir ayda ulaşan dilekçelerin sayısı ve içerikleri aşağıdaki tabloda verilmiştir:

Tablo 2. Kurum İdaresine 07.05.2022- 07.06.2022 tarihleri arasında ulaşan dilekçelerin sayısı

İLGİLİ BİRİM	DİLEKÇE SAYISI
İnfaz Birimi	260
Emanet Para Birimi	167
Telefonla Görüşme Bürosu	137
Mektup Okuma Komisyonu	8
Psiko-sosyal Servis	141
Eğitim Birimi	302
Emanet Eşya Birimi	225
Revir	495
Baş Memurluk	31
Kantin Birimi	65
Manevi Rehberlik Birimi	79
İdare ve Gözlem Kurulu	18
Fotoğraf Atölyesi	68
Savcılık Görüş Talep	30
Sekreterlik Birimi (Kurum Müdürü ile görüşme talepleri)	70
TOPLAM	2096

3.2. DIŞ DÜNYA İLE İLETİŞİM

34. Kurumda Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu Projesi (ACEP) kapsamında görüntülü telefon cihazlarının kurulumunun gerçekleştirildiği görülmüştür.

Mahpuslarla yapılan görüşmelerde haftalık görüşme süresinin 30 dakika olduğu, haftalık ziyaret haklarını kullanmamaları halinde bir sonraki haftalık telefon görüşmelerine 30 dakika daha eklendiği öğrenilmiştir.

35. Mahpuslarca açık görüş alanlarında saat bulundurulması talep edilmiştir.

36. Kurumda 2 adet açık görüş odası bulunmaktadır. İdare tarafından açık görüşlerin, ayda bir defa mevzuata uygun sürelerle; 1 - 1.5 saat olarak gerçekleştirildiği aktarılmıştır. Görüşülen mahpuslarca açık görüşlerin 1 saat süre ile gerçekleştirildiği teyit edilmiştir.

37. Kurumda ayda 3 defa kapalı görüş yapılmaktadır. Kurumda 18 adet kapalı görüş yeri bulunmakta olup kapalı görüş alanlarında mahpus ile ziyaretçilerin arasının kırılmaz cam ile ayrıldığı görülmüş, görüşlerin ahize ile gerçekleştirildiği ve sistemin çalışır halde olduğu gözlemlenmiştir.

38. Mahpuslar ile yapılan görüşmelerde kapalı görüş hakkının kullanılması konusunda herhangi bir şikâyet iletilmemiştir.

39. Kurumda 24 adet televizyon kanalının bulunduğu; bunlar arasında bir ceza infaz kurumu merkez kontrol yayın kanalı ile yabancı dilde yayın yapan “TRT KURDİ” kanalının bulunduğu belirtilmiştir. Bazı odalarda 24 kanalın hepsinin bulunmadığı Heyetimizce gözlemlenmiştir.

40. İdare tarafından odalara günlük olarak gazete dağıtımının yapıldığı ifade edilmiştir. Mahpuslar yapılan görüşmelerde, bazı günler ve hafta sonları gazetelerin dağıtımında aksama olduğundan şikâyetçi olmuştur.

3.3. SOSYAL, KÜLTÜREL, MESLEKİ, EĞİTSEL VE SPORİF ETKİNLİKLER

41. İdare tarafından Kurumda her yıl yaklaşık olarak 10 kurs açıldığı ve kursların belirli aralıklarla tekrarlandığı belirtilmiştir. Kurslar arasında; Arıcılık, Bireysel Gelişim ve Kültürel Farkındalık Eğitimi, Diksiyon Eğitimi, Genel Suçlu Davranış Eğitimi, Hafızlık Eğitimi, Kurumsal İletişim Geliştirme ve Uyum Eğitimi, Ney Eğitimi, Okuma Yazma Eğitimi, Bağlama Eğitimi, Erkek Berberliği Eğitimi gibi kurslar bulunmaktadır. Son 6 aylık dönemde kurslara katılan mahpus sayıları ve ders saatleri aşağıdaki tabloda verilmiştir:

Tablo 3. Son 6 aylık dönemde Erzincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda açılan kurslar, kurslara katılan mahpus sayıları ve ders saatleri

	Kurs Adı	Başlama Tarihi	Bitiş Tarihi	Kurs Türü	Haftalık Saati	Kursiyer Sayısı
--	-----------------	-----------------------	---------------------	------------------	-----------------------	------------------------

1	Arıcılık	17/01/2022	17/03/2022	Mesleki ve Teknik	10	23
2	Arıcılık	17/01/2022	14/03/2022	Mesleki ve Teknik	10	27
3	Bireysel Gelişim ve Kültürel Farkındalık Eğitimi	01/04/2022	06/05/2022	Sosyal Kültürel Eğitim	4	34
4	Diksiyon Kursu	26/04/2022	02/06/2022	Sosyal Kültürel Eğitim	10	14
5	Genel Uçlu Davranış Eğitimi: Önce Düşün(Hükümlü) Gelişimi	20/05/2022	13/06/2022	Sanat Eğitimi	6	19
6	Hafızlık Eğitimi	01/06/2022	31/07/2022	Din Eğitimi	4	4
7	Kuran-ı Kerim (Elifba) Okuma	20/06/2022	31/08/2022	Din Eğitimi	4	4
8	Kuran-ı Kerim	22/06/2022	31/08/2022	Din Eğitimi	2	6
9	Kurumsal İletişim Geliştirme ve Uyum Eğitimi	20/05/2022	13/06/2022	Sosyal Kültürel Eğitim	6	22
10	Ney Eğitimi	19/04/2022	31/08/2022	Sanat Eğitimi	15	20
11	Okuma-Yazma - 1. Kademe	26/01/2022	26/01/2022	Okuryazarlık Eğitimi	5	8

42. İdare tarafından, mahpusların Kurumda bulunan açık ve kapalı spor salonlarından faydalanmakta olduğu, mahpuslar arası turnuvalar düzenlenerek bireyler arası ilişkileri kuvvetlendirmenin amaçlandığı ifade edilmiştir. Kurumda ziyaret tarihine kadar; futbol turnuvası, voleybol turnuvası, badminton turnuvası, satranç turnuvası düzenlenmiştir.

43. Kurumda mahpuslar için düzenlenecek sosyal ve kültürel faaliyetlerde kullanılması amacıyla bir konferans salonu bulunmaktadır. Salonda sinema gösterimi, özel gün ve hafta kutlamaları ve personele yönelik eğitimler düzenlenmektedir.

44. Kurum kütüphanesinin bulunduğu alanda masa tenisi masası bulunmaktadır ve yeterli sayıda raket ve pinpon topu bulunduğu gözlemlenmiştir. Bu alanda zaman zaman turnuvalar düzenlendiği ifade edilmiştir. Mahpuslar Kurumda devam eden kurs sayısının az olduğu ve etkinliklerin turnuvalar ile sınırlı olduğu iddiasıyla şikâyetçi olmuştur.

45. Mahpuslar, Kurumda üniversite ve diğer sınavlara hazırlanabilmektedir. Kitap temini ve sınavlara hazırlık konularında İdarenin destekçi olduğu ifade edilmiştir. Kurumda bulunan mahpuslardan okur-yazar olmayanlara özel kurslar açılarak okuma ve yazma öğretilmektedir. Ziyaret tarihi itibarıyla Kurumda; 17 aktif ortaokul öğrencisi, 25 açık lise öğrencisi, 12 Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi, 7 Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi ve 5 İstanbul Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi öğrencisi bulunmaktadır. Ayrıca, 4'ü Erzincan Üniversitesi, 1'i Atatürk Üniversitesi, 1'i de Marmara Üniversitesinde olmak üzere örgün öğrenim gören 6 öğrenci mahpus bulunmaktadır.

46. Kurumda bir kütüphane bulunmaktadır. İdare tarafından, mahpusların daha rahat kitap seçmesi amacıyla kitapların; felsefe, psikoloji, toplum bilimleri, din, bilim, doğa bilimleri, matematik, teknoloji, sanat-edebiyat, coğrafya-tarih gibi çeşitli konularda sınıflandırıldığı aktarılmıştır. Kurum kütüphanesinde çeşitliliğin yeterli olduğu görülmüştür.

47. Kurumda mahpusların dilekçe yoluyla her 15 günde bir kütüphanede bulunan yayınlardan yararlanmakta olduğu, talep edilen kitaplar 15 günden önce iade edilirse yeni yayın talebinde bulunulabildiği İdare tarafından ifade edilmiştir. Aynı zamanda Adalet Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı arasındaki protokol çerçevesinde, 22.000 yayın bulunan Erzincan İl Halk Kütüphanesinden de 15 günde bir 3 adet kitap talep edildiği aktarılmıştır. İdare tarafından, kitap listelerinin hem merkezi yayın sistemi hem de talepler doğrultusunda basılı olarak koğuşlara iletildiği ayrıca mahpusların kurum dışından kargo, ziyaretçi, dış kantin, hediye yolu ile temin ettikleri en fazla 5 adet kitabı odalarında bulundurabilecekleri ifade edilmiştir.

48. Son 1 yılda 525 mahpus Kurum kütüphanesinden faydalanmıştır.

3.4. SAĞLIK VE BESLENME

49. Kurum revirinde haftanın 1 günü tam gün görevlendirme ile çalışan 1 aile hekimi ve kadrolu olarak çalışan 1 diş hekimi bulunmaktadır. Ayrıca revir biriminde 3 sağlık memuru mevcut olup gece vardiyasında 1 sağlık personeli dönüşümlü olarak görev yapmaktadır. Gerekli durumlarda 112 Acil Çağrı Merkezi aranarak acil sağlık hizmeti alınmaktadır.

50. Kurum revir biriminde; mahpusların sağlık işlemleri, hastane sevkleri, ilaç dağıtım işlemleri, günlük revir hizmetleri ve diş hizmetleri (diş çekimi, dolgu, kanal vb.) faaliyetleri yürütülmektedir. Nisan ayı içerisinde Kurumda sağlık hizmetlerinden faydalanan mahpus sayısı 262 olup; bunların 44'ü hastane poliklinik hizmetleri, 41'i diş polikliniği hizmeti ve 177'si ise kurum reviri hizmetinden faydalanmıştır. Mayıs ayı içerisinde ise 25'i hastane poliklinik

hizmeti, 61'i dış poliklinik hizmeti ve 409'u ise kurum revir hizmeti olmak üzere 495 sağlık hizmeti sağlanmıştır.

51. Cezaevinde kronik hastalığı bulunan mahpusların gerekli muayene ve kontrollerinin belli sürelerle yapılmakta olduğu, Kurum Doktorunun gerekli görmesi halinde hastane sevklerinin gerçekleştirildiği ifade edilmiştir.

52. İdare tarafından, Kurum Doktorunun muayene sonrası düzenlediği reçetelerin aynı gün içerisinde eczaneye teslim edildiği, reçete edilen ilaçların aynı veya takip eden gün içerisinde mahpuslara teslim edildiği ifade edilmiştir. İlaçların teslimi hususunda Heyetimizce görüşülen mahpuslar tarafından herhangi bir şikâyet iletilmemiştir.

53. Kurum psiko-sosyal servisinin; bireysel görüşmeler, grup çalışmaları, mahpus tanıma faaliyetleri, önemli günlerin kutlanması ve seminerler gerçekleştirdiği belirtilmiştir. İdareden alınan bilgilere göre ziyaret tarihinden önceki son 1 ay içerisinde, 241 bireysel görüşme yapılmış olup bu görüşmelerin 57 tanesi psiko-sosyal servise dilekçe ile başvuran mahpuslara yönelik görüşme, 133'ü psiko-sosyal servis tarafından takip bireysel görüşmesi (bireysel görüşme/bireysel müdahale/salıverilme öncesi görüşme/vaka görüşmesi), 51'i ise kuruma yeni gelen tutuklu-hükümlü ilk görüşmesidir. Ayrıca servis tarafından 12 odaya yönelik sinema gösterimi faaliyeti, 90 adet serbest spor faaliyeti, 1 adet öfke kontrolü grup çalışması, 1 odaya yönelik ise masa tenisi faaliyeti yapılmıştır.

54. Kurum manevi rehberlik biriminde 2 erkek vaiz görev yapmaktadır. Kadın mahpusların kadın vaizle görüşme talebi halinde İl Müftülüğünden kadın vaiz geldiği ifade edilmiştir. Birimin; haftalık konferans, hafızlık, Kuran-ı Kerim kursu, dini bilgiler yarışması gibi çalışmalar yapmakta olduğu görüşme gerçekleştirilen vaizler tarafından aktarılmıştır. Kurumda kalan 2 mahpusun hafızlık diploması aldığı ifade edilmiştir.

55. Kurumun kendine ait yemekhanesi bulunmamakta, yemekler aynı kampüs içerisinde bulunan Erzincan Açık Ceza İnfaz Kurumundan gelmektedir. Açık Ceza İnfaz Kurumu mutfağında hazırlanan yemeklerin, ilgili personel ve görevli mahpuslar ile birlikte tüm oda ve koğuşlara belirlenen plan çerçevesinde dağıtıldığı ifade edilmiştir.

56. Yemeklerin miktar ve çeşitliliğinin iâşe bedelleri çerçevesinde günlük kalori miktarı hesaplanarak mevsim şartlarına uygun olarak yapıldığı ve hastalık ve özel durumlarda kişiye özgü beslenme şekli belirlenerek (Kurum Doktoru tarafından) verilmekte olduğu, yapılan yemeklerden her gün numuneler alındığı ve soğuk hava deposunda saklandığı ifade edilmiştir.

Bu kapsamda Heyetimizce yapılan ziyaret sırasında kişilere özel diyet uygulandığı, mahpus adı ve uygulanacak diyetin bulunduğu listelerin yemekhane bölümünde mevcut olduğu gözlemlenmiştir.

57. Personel ile mahpuslar aynı yemeği tüketmekte ve yemekler oda ve koğuşlara kişi sayısına göre belirlenen miktarda verilmektedir. Personel için ayrı bir yemekhane bulunmaktadır.

58. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde; Kurumda çıkan yemeklerin çeşitliliğinin ve miktarının artırılması yönünde talepte bulunulmuştur. Yapılan incelemede yemek miktarının yeterli olduğu ve kalitesinin iyi olduğu gözlemlenmiştir.

4. TAVSİYELER

4.1. KURUM İDARESİNE YÖNELİK TAVSİYELER

59. Kurumda bulunan doku hasarı ve travma önleyici odalarda mahremiyetin sağlanması amacıyla kamera görüntüsünün tuvaleti gören kısımlarının dijital olarak kapatılması gibi önlemlerin alınması,

60. Odalarda bulunan eski, yıpranmış ve sararmış yatakların yerine temiz yatakların temin edilmesi,⁴

61. Kurum kantininde daha kalın seccadelerin bulundurulmasının sağlanması,

62. Kurum içi dilekçelere makul sürede cevap verilmesi, mahpusların dilekçeleri hakkında yapılan işlemleri takip edebilmeleri için dilekçelerine kayıt numarası verilmesi ve İdare ile mahpuslar arasındaki iletişimin güçlendirilmesi,⁵

63. Mahpusların açık görüş alanında saat bulundurulması talebinin karşılanması,

64. Kurumdaki televizyon kanal sayısının artırılması, kurumda yabancı mahpuslar da bulunduğundan imkânlar dâhilinde yayın sistemine farklı dillerde yayın yapan televizyon kanallarının eklenmesi,⁶

⁴ Nelson Mandela Kuralları, Kural 21: “Yerel ve ulusal standartlara uygun olarak, her mahpusa, verildiğinde temiz, iyi durumda ve temizliği korumaya yetecek sıklıkta değiştirilen, yeterli büyüklükte ve sayıda yatak takımı ve ayrı bir yatak sağlanır.”

⁵ Nelson Mandela Kuralları’nın Kural 56: “Her mahpus hapisane müdürüne ya da müdürün temsil yetkisi verdiği bir hapisane personeline, her gün talep ya da şikâyetle bulunma olanağına sahiptir.”

Kural 57: “Her talep veya şikâyet hemen ele alınır ve yanıtlanır. Eğer; talep veya şikâyet reddedilir veya makul bir süre içinde yanıtlanmazsa, şikâyetçi şikâyetini yargısal ya da diğer bir merci önüne götürme hakkına sahiptir.”

⁶ Avrupa Cezaevi Kuralları (Rec(2006)2-rev), Kural 37.1: “Yabancı uyruklu mahpusların farklı ihtiyaçlarını karşılamak için pozitif önlemler alınmalıdır.”

65. Dağıtılan gazetelerin güncelliğini yitirmeden mahpuslara teslim edilmesine özen gösterilmesi,

66. Ceza İnfaz Kurumlarındaki kurslar oyalayıcı birer aktivite olmanın ötesinde mahpusları tahliye sonrası döneme hazırladığı için kurs çeşitliliğinin artırılması,⁷

67. İnfaz koruma memurlarına yönelik insan hakları ve işkence ve kötü muamelenin önlenmesi eğitimlerinin artırılması ve düzenli hale getirilmesi,⁸

68. Erzincan ili Organize Sanayi Bölgesinin bitişiğindeki Ceza İnfaz Kurumunun havalandırma bölümlerine, yakındaki bir lastik fabrikasından ulaşan is, duman ve hava kirliliği sorununun giderilmesi için gerekli girişimlerde bulunulması.

hususları tavsiye edilmektedir.

⁷Avrupa Cezaevi Kuralları (Rec(2006)2-rev), Kural 26.2-3, ayrıca Mahpuslara Muameleye Dair Birleşmiş Milletler Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Kuralları), Kural 96.2 ve 98.1 şu şekildedir; “*Tutuklu ve hükümlülere yeterli düzeyde ve faydalı çalışma imkânı sağlanmalı; mümkünse yapılan çalışma, tutuklu ve hükümlülerin serbest kaldıktan sonra gelir elde etme kapasitesini kaybetmemesini, hatta geliştirmesini sağlamalıdır.*”

Avrupa Cezaevi Kuralları (Rec(2006)2-rev), Kural 28.7.a: “*Uygulanabildiği ölçüde mahpusların eğitimi; ülkenin eğitim ve meslekî eğitim sistemiyle bütünlük içerisinde olmalıdır. Böylece mahpuslar tahliyelerinden sonra herhangi bir zorlukla karşılaşmaksızın eğitim ve meslekî eğitimlerine devam edebilirler.*”

⁸Avrupa Cezaevi Kuralları (Rec(2006)2-rev) Kural 81.1: “*Personele, göreve başlamadan önce genel ve özel görevleri konusunda bir eğitim verilmeli ve düzenlenen teorik ve uygulamalı sınavları geçmeleri istenmelidir.*”

Nelson Mandela Kuralları, Kural 75.3: “*Cezaevi idaresi, göreve başladıktan sonra ve kariyerleri boyunca personelin bilgi ve mesleki yeterliliğini sürdürmek ve geliştirmek için, hizmet içi eğitim faaliyetlerinin kesintisiz olarak sürdürülmesini sağlar.*”

TÜRKİYE
İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU

29.03.2023

KARŞI OY GEREKÇESİ

Karar Adı : Erzincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyaret Raporu
Karar Numarası : 2023/281

Ulusal Önleme Mekanizması görevi kapsamında alıkoyma yerlerine düzenli ve habersiz ziyaretler yapılmasının temel amacı; alıkonanların insan haklarına saygı gösterilip gösterilmediğini izlemek ve ihlallere, özellikle işkence ve diğer kötü muamele biçimlerine karşı caydırıcı olmaktır.

Yapılan ziyaretler aynı zamanda alıkoyma koşullarının (altyapı, su, sıhhi tesisat ve hijyen dahil) değerlendirilmesini, sağlık bakımının yeterlilik ve uygunluğunun; insan haklarına ve kanuni güvencelere uyulmasını ve korunmasını, olası işkence ve diğer kötü muamele biçimlerinin izlenmesini ve tespit edilen hususların belgelenmesini gerektirir.

Ancak söz konusu raporda; alıkonanlar tarafından ifade edilen önemli iddialarla ilgi olarak Kurum yönetiminden bilgi istenmeden veya konuya ilişkin belgeler incelenmeden tespit ve tavsiyede bulunulduğu anlaşılmıştır. Söz konusu iddiaların gerçekliği, idare tarafından yapılan uygulama ve idari tedbirlerle ilgili herhangi bir inceleme ya da bilgi talebinde bulunulmadan, iddiaların doğru kabul edilerek hüküm verilmesi kabul edilebilir bir durum değildir. Kaldı ki Kurumumuz tarafından bu tür yerlere gerçekleştirilen daha önceki ziyaret raporlarında, mahkûmlar tarafında iddia edilen konulara ilişkin cezaevi yönetiminden bilgi alındıktan veya ilgili belgeler incelendikten sonra bir değerlendirmede bulunulmuş iken, bu rutin uygulamadan vazgeçildiği görülmüştür. Dolayısıyla sayın çoğunluğun kararına katılamıyorum.

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.